

Reški Jugoslovani so obsojeni k molku. Dokler vlada ulica in brezpravje, je ves njihov odpor v pasivnosti. V Zagrebu se je organizirala »Riječka Jugoslavenska Stranka«, ki je izdala v očigled reškim volitvam oklic »na Jugoslovane Reke in reške okolice«, v katerem pravi med drugim: »Z ozirom na sedanje nezakonito stanje, v katerem se nahaja mesto Reka, je jasno, da Vi ne smete sodelovati pri volitvah. Ako bi Vi glasovali, bi s tem priznali sedanji nasilni režim in podpisali svojo smrtno obsodbo. Današnji

režim ni priznala in ne more priznati nobena država, osobito pa ne Jugoslavija, ki je poleg Italije največ zainteresirana na vprašanju ustvaritve reške države, in ona ne more in ne sme priznati sedanje nezakonite reške vlade... Da ne bodo sedanji mogotei zlorabljali našega položaja, naj vsak Jugosloven dvigne legitimacijo, volitve pa se ne sme udeležiti pod nobenim pogojem in v nobenem slučaju... Oklic pravi proti koncu: »Italijanska vojska in fašisti naj zapuste Reko in na njihovo mesto naj pridejo čete interali iranih držav, ki bodo pazile na mir in red v mestu. Kadar se bo to zgodilo, bo sedanja vlada odstopila in stranke se bodo sestale, da sorazmerno po svoji številni moči sestavijo novo začasno vlado, ki bo edina imela pravico, da razpiše in izvrši volitve v konstituantoc.

»Riječka Jugoslav. Stranka«, čije sedišče se nahaja v Zagrebu, je počela z izdajanjem tednika »Riječki glasnik«, ki zastopa politične težnje vseh reških Jugoslovanov.

Notranja in zunanja politika.

* **Protičeva akcija.** Stojan Protić je vendarle izstopil iz radikalnega kluba. Pravzaprav je pa izstop formelnega značaja, ker se g. Protić že dolgo ne strinja s sedanjo politično taktiko radikalcev in ne pokorava disciplini strankinega vodstva. Protić je vedno hodil svoja pota in ni nobeno čudo, ako se je sedaj popolnoma osamosvojil. To mu je bilo tem lažje, ker se v Srbiji suče vsa politika okoli gotovih oseb in osebni značaj voditelja daje strankam ideje in smer. Protić je nemiren, vladeželjen temperament, ki s težavo trpi druge poleg sebe. Ko je bil na vladi, je s svojo taktiko vzbujal neprestane vladne krize. Javnost si je globoko oddahnila, ko je odstopil in se podal na oddih v Krapinske Toplice. Videti je, da se je tam nasrkal novih moči, katere hoče po vsej sili izživeti v naših političnih borbah. Zato je zapustil radikalce in baje snuje novo stranko. Tako disidentstvo ni v srbijanskih razmerah nič nenavadnega. V današnji politični situaciji ima lahko velik pomen, ali pa ga sploh nima. Separatistični krogi upajo, da bo prišel g. Stojan Protić »veliko akcijo«. Skušal bo zediniti današnje opozicijske in zapletiti vladno skupino v odločilno bitko. Nam se zdi, da je to upanje mnogo preuranjeno. Opozicija je sestavljena iz tako heterogenih elemen-

tov, da bo Protić prej popihal na oddih v Krapinske Toplice, nego mu bo uspelo spraviti to pisano družbo v isto bojno črto. Separatisti so danes polni hvale o Protiću, dasiravno še ni dve leti, kar so ga razbičali pred javnostjo kot reakcionarja, špekulanta itd. Mogoče je, da bodo danes leto dni udrihali po njem kot po zagrizenem Velesrbu. Sicer pa bo g. Protić izvedel pri svojem tovarišu g. Koršču, kako je z raznimi »akcijami«.

* **Izmišljen sporazum o luki Baroš.** »Morning Post« je izvedela iz Rima, da je prišlo do sporazuma o luki Baroš. Po tej vesti bi pripadlo jugoslovensko pristanišče pod upravo avtonomnega telesa, sestavljenega iz zastopnikov Italije, Jugoslavije in reške države. Na ta način bi se preprečila konkurenca, ki bi jo delal Baroš reškemu pristanišču. Italijani menijo, da smo mi ustvarjeni, kakor nalašč za večne kompromise z njimi. Baroš mora ostati naš; Italijani naj skrbijo, da dobi umirajoči Trst avtonomno upravo.

* **Agreement za reškega poslanika na Dunaju.** Avstrijska vlada je dosedanjemu čehoslovaškemu poslaniku v Bernu dr. Cirilu Duseku podelila agreement na Dunaju.

* **Seton Watson o vlogi male antante.** Znani prijatelj Jugoslovenov, angleški publicist Seton Watson je obelodanil v »Timesu« svoje misli o Karlovi avanturi. Po njegovem mnenju je imel Karlov velikonočni izlet to dobro stran, da je vzbudil zapadne velesile iz njihove indiferentnosti napram madžarskemu problemu. S to svojo vlogo so zapadne velesile podpirale delovanje Karlovih reakcionarjev. Poloma, ki je sledil tej avanturi, pa ni odločila pariška nota; temveč solidarnost male antante in Italije. Zeleti bi bilo, da bi bila ratificirana trianonska mirovna pogodba brez nadaljnjega odlaganja. Ne glede na dejstvo, da se dotlej ne morejo vzpostaviti redni diplomatski odnosi z Madžarsko, je treba uvaževati, da se ne more vsled tega zavlačevanja rešiti mnogo važnejše vprašanje, namreč vprašanje evropske razorožitve. Znižanje vojaške moči Madžarske na jakost, ki je določena v mirovni pogodbi, je odvisno od delovanja posebne medzavezniške komisije, ki prične delovati še-le po izvršeni ratifikaciji. Dokler ne bo zmanjšana moč madžarske armade, ni pričakovati, da bi se v kateri izmed nasledstvenih držav znižalo število vojaštva. Javna tajnost je, da ima Mad-

žarska veliko več čet in orožja, kakor bi smela imeti. Samo z izvedbo trianonske mirovne pogodbe, sklepa Seton Watson, utegne priti do pacifikacije jugovzhodne Evrope.

* **Potek grško-turških bojev.** Veliki angleški list »Manchester Guardian« je objavil poročilo svojega posebnega dopisnika, ki se nahaja na grško-turškem bojišču. Ker je to izvirno poročilo sploh edina nepristranska vest o poteku grško-turških bojev, je izzvalo posebno senzacijo. Dopisnik predvsem opozarja na važnost grško-turškega spora za nadaljno usodo Male Azije ter pripisuje ojačenje turških nacionalistov pod vodstvom Kemal paše velik pomen. Govorec o vzrokih grškega poraza, naglašja tri važna dejstva: Grki niso poznali ozir. so podcenjevali ojačenje sovražnikovih moči od poslednjih treh mesecev, ko so bili dosegli uspehe nad Kemalisti. Drugi vzrok je popolno pomanjkanje rezerv in tretji slabe prometne zveze. Obe vojski sta se borili hrabro. Prvotni poraz je Kemaliste prisilil k temeljiti reorganizaciji vojske. Grki so razpolagali z dobrim moštvo, toda vodstvo je bilo nad vse slabo. Disorientacijo častnikov je povzročila njihova strankarska pripadnost, ker jih je mnogo, ki se ne strinjajo s sedanjim vladnim režimom ali so celo odločno proti njemu. Na ta način so Grki izgubili važno bitko pri Eski-Sehiru in doživeli na to umik pri Brisi. Zmaga Kemalistov ima velik moralen učinek pri vseh maloazijskih plemenih.

* **Problem avstriske obnove.** Vprašanje kredita še čaka na končno rešitev. Antantni finančniki zahtevajo, da se mora notranje posojilo glasiti na zlato in ne na papir. Avstrija pa zlata nima in je plačevanje v efektivnem zlatu zaenkrat nemogoče. Kar se tiče kreditnega jamstva, bi Avstrija zastavila svoje dohodke iz carine, tobačnega monopola, železnic in rečne plovbe. Ta državna podjetja so aktivna in lahko služijo kot zastavnina za posojilo, s katerim bi se Avstrija polagoma izkopala iz sedanje finančije zagate. Težkoče so tudi z dobavo premoga. Zdi se, da bo ostalo zgolj pri obljubah. Čehoslovaška nerada pošilja premog v Avstrijo; francoski premog, katerega je v izobilju na razpolaganje, pa je vsled transportnih stroškov predrag.

* **Briandov govor o Nemčiji.** Ministrski predsednik Briand je 12. t. m.

podal v zbornici kratko izjavo, ki je napravila globok vtis. Dejal je: Sedaj ni časa za razprave, ali je Francija dosedaj kazala večjo ali manjšo popustljivost. Se manj pa je sedaj čas za izračunavanje, ali je Nemčija v finančnih težkočah. Ako je država doslej čakala dve leti, se ji ne smejo več nuditi besede, ampak dejanja in uspehi. Londonska konferenca je določila sankcije, ki so bile prvi korak na poti, po kateri smo upali, da ne bo treba iti do skrajnosti. Danes pa vidimo, da Nemčija še vedno misli na zavlačevanje. Toda dne 1. maja bo morala Nemčija izpolniti svoje obveze. Mi imamo pooblastila za kaznovanje.

* **Vprašanje Gornje Slezijske.** Po poročilih iz londonskih in pariških krogov ni nobenega dvoma, da bo Gornja Slezijska razdeljena med Poljake in Nemce. Za razdelitev bi bila merodajna takozvana Korfantiyeva linija. Do končne odločitve ostane plebiscitno ozemlje pod francosko upravo, poljske čete pa bodo izvrševale varnostno službo. Nekateri vesti zatrjujejo, da bo Čehoslovaška predlagala antanti, naj ji odstopi od gornjeslezijskega glasovalnega ozemlja na meji ležeče mesto Hlucholaza, ki slovi kot zdravilišče in ima močno lesno industrijo.

* **Karlov zdravje.** Ekskralj Karel je najbrže srečno prebolel svoj velikonočni nahod, ki ga je prinesel mesto pirhov iz Madžarske. Poročila iz Švicarske zatrjujejo, da bo Karel spremenil podnebje in sicer se namerava preseliti v Spanijo.

* **Za priklopitev k Nemčiji se vrši ljudsko glasovanje** 24. t. m. na Tirolskem, 20. maja pa na Stajerskem.

* **Sovjetske volitve.** Iz Kijeva poročajo, da vlada med prebivalstvom lika zanimanje za volitve krajev vjetov. Opozicijske stranke in Ukrajini malo pristašev, pa je upat, si pribore komunisti večino.

Zanimivosti.

Tajna prostitucija v Zagrebu. Kar po drugih večjih ali manjših mestih se je tudi v Zagrebu razpasla ta leta po vojni tajna prostitucija do nezaslišane nemoralnosti. Akoravno se imena žensk tega žalostnega stanu objavljajo po novinah ter iste ostro kaznujejo, se dnevno prijavi policiji nešteto takih slučajev. Vse odredbe ali ukrepi sanitarnih oblasti se zde kakor bob ob steno. Človek bi mislil, da se temu poklicu posvečajo le lahkomišelnice deklice ali take, ki ne marajo delati; naslednji slučaj ugašala zadnja dnevna svetloba. Po daljši hoji sem nenadoma zagledal zopet cesto pred seboj ter obdržal nje no smer. Toda maler. Nepričakovano sem zagledal serpentine in isto dolino, kakor poprej. Vedel sem se manj kje sem. Od napora pa sem bil že tako otrpel, da mi je bilo vseeno, kje sem, želel sem si le, da bi enkrat dokončal to pot, pa naj si bo tudi na karabinijerski postaji.

Krenil sem iz gozda v dolino, preko serpentin z edino željo, da čimprej dospem do prve hiše, ki sem jo v noči zagledal pod seboj. Ko sem dospel do čisto blizu hiše, sem opazil, da je med menoj in hišo globoka zaseka; onkraj zaseke pa sem opazil cesto in več hiš. Pri neki hiši so se odprla vrata. Italijanski nje se je vsula tolpa Italijanov, kričečih kakor gondoljerji v Benetkah.

Štiri ure sem begal pred Italijani, sedaj pa sem jim prišel zopet pred nos; mesto v Postojni, se na prag svoj bodne Jugoslavije. Ko bi že mogel preko te meje nazaj v Jugoslavijo, kar ko sladko bi tam spal, rešen strahu pred Italijani.

Previdno sem splezal v zaseko ter na nasprotni strani zopet iz nje ter dospel do prve hiše. Moral sem preskočiti plot.

(Dalje priš...)

MARIJ SKALAN:

V deželi umirajočih.

(Dalje.)

— To so pa »spagnolette jugoslave«, sta vzkliknila oba hkratu. Kje ste jih dobili?

— Zaigral sem! sem si mislil, toda v istem trenutku sem že našel izgovor. — Kupil sem jih od nekega gosпода v Postojni, sem odvrnil.

— E, si, si, tudi mi pšimo, po večini jugoslovenski tobak.

Zahvalila sta se mi še enkrat, mi želela »Bon viaggio«, ter odšla dalje.

— S tema dvema sem opravil dobro, sem si mislil, toda če me srečajo karabinjerji, ne bo šlo tako gladko. Ta nesrečna Ravberkomanda, kako bi se je ognil?

Ko sem bil za ovinkom, tako, da me vojaka nista mogla več videti, sem se ustavil ter ogledal. S strahom sem opazil preko naslednjega ovinka skozi drevesa — hišo.

— Kje sem? Morda je to že Ravberkomanda; morda je tu straža? Nisem se pomišljal dolgo, krenil sem naglo s ceste na desno v gozd. — Bolje prezdaj, nego prepozno, sem si mislil. S karabinjerji bi se tu ne srečal rad. Ker sem se bal, da bi me od hiše kdo ne opazil, sem jo ubiral v blizini naglo, da mi je čisto pošla sapa, srce mi je bilo sunkoma, nisem mogel več dalje, sesti sem moral zakrit za široko skalo na tla ter se odpočiti. Tako sem

sedel kakih deset minut, odpočil sem se res, toda srce mi je bilo še vedno nemirno in v bokih me je zbadalo. Ali moral sem vseeno dalje, bil sem še vedno preblizu ceste, tako da bi me patrulja, ki bi prišla po njej, lahko opazila. Urno sem se zopet vsenjal dalje navzgor ter dospel ves moker od potu na vrh hriba, odkoder sem nadaljeval pot, držeč se vedno v smeri ceste. Po polurni hoji sem nenadoma zagledal zopet cesto pod seboj, toda nisem vedel, ali sem Ravberkomando že pasiral ali ne, zato sem nadaljeval pot po gozdu. Nenadoma sem dospel na večjo pot ter zaslišal človeške glasove. Ker je ležal ob cesti posekan les, sem potegnil naglo iz žepa beležnico in svinčnik ter pričel zapisovati številke zaznamovane lesa.

— Italijani bodo mislili, da sem gozdar, sem preračunal ter zapisoval dalje, dokler nisem popisal ves les, ter napolnil s številkami par celih strani. Ko pa sem uvidel, da ni nikogar blizu, sem jo ubiral dalje preko poti in v srcu mi je bilo žal za delo in za papir. — Kaj naj počnem s temi številkami?

Tako sem hodil dalje in dalje, nastajal je vedno bolj mrak. Takrat sem po širši blatni poti dospel do vrha nekakega hriba ter zagledal pred seboj, v razdalji kakih petdeset korakov med grmičevjem veliko skalo. Šel sem dalje ter dospel do nje...

Brrr! Tedaj sem opazil, da to ni skala, ampak baraka, pokrita s storo-

vino. Iz barake pa so prihajali italijanski glasovi. Od strahu sem skoro odnevenel. Toda časa za premišljanje nisem imel, obrnil sem se naglo nazaj. V istem trenutku pa sem zapazil skozi drevesa na desni — dolino.

— Kakšna dolina je to? Med Planino in Postojno ni nobene take doline! Krenil sem s pota na desno ter se na robu ogledal. Da, pod menoj je ležala v prvem večernem mraku prostana dolina in opazil sem tudi hiše, vas.

— To je Planina! mi je šinilo strahoma preko možganov. Razum pa mi je ugovarjal, ni mogoče, saj greš vendar proti Postojni. Krenil sem zopet na levo ter šel dalje. Hodil sem kake pol ure, toda čim hitreje in temdalje sem hodil, temmanjš sem vedel, kje sem. Prestrašil in razveselil sem se obenem, ko sem nenadoma zagledal pred seboj zopet ona drva, katera sem pred dobro uro zapisoval. Spoznal sem, da sem taval po gozdu preko dolin in gričev ter napravil velik krog in prišel zopet na prejšnje mesto.

— Kakor v pravljici, sem si mislil. Podobne stvari sem že čital, sam pa niti nisem verjel vanje, sedaj pa sem jih celo sam doživel.

— Kaj sedaj! Prestudiral sem, kod sem poprej odšel s tega mesta ter se potem odločil, da jo krenem ravno v nasprotno smer. Šel sem dalje, utrujen do smrti, naglo me je pa je polago-

čaj nam pa dokazuje, da so zagazile v to sfero tudi zaročene deklice, poročene gospe, celo take iz najvišjih krogov. Zagrebški policiji se je javilo, da imata dve ženi v Preradovičevi ulici števil. 34 nenavadno mnogo obiskov obojega spola in da se vrše v poznih nočnih ali jutranjih urah take žumne zabave v tem stanovanju, da iščejo stranke, stajajoče v tem okolišju, zaman počitka. Policija je takoj zaslutila, da se vrši v imenovanem stanovanju tajna prostitucija ter dala trem detektivom nalog, da stražijo v t. Vstop naj se ne ovira nikomur, na prosto naj se pa pusti le moške, medtem pa naj se ženske zadržijo ter jih odvede na policijsko nadzorništvo. Ko se je malo stemnilo, so konstatirali agenti, da je posetilo imenovano gnezdo nič manj nego sedemnajst parov. Medtem ko je ostal eden detektiv pri izhodu, sta se podala oba v gornje prostore. Prizor, ki se jima je nudil, bi znal najbolje opisovati le znani italijanski perverzni pisatelj Boccaccio. V lestencih rudeča luč, divani, medvedje kože, na katerih so ležali, držeč v rokah kozarce s šampancem, moški in ženske. Bil je pravi bakanal. Agenti sta takoj velela moškima, naj se odstranijo, medtem ko sta si zabeležila imena dam ter jih pozvala na policijo. Pred nadzornikom so se vršili burni in pretresujoči prizori. Neka poročena žena se je vrgla na tla, si ruvala lase ter plakala na ves glas, proseč, naj se radi njenega moža ne objavi njeno ime. Grozila je, da se zastrupi. Poleg zaročen in dam iz boljših krogov je bilo tudi več takih, ki nimajo poleg prostitucije nikake druge službe. Po zdravniškem pregledu je bilo šest oddanih na dermatološki oddelek, ostale se je pa spustilo na prosto. Čaka jih pa seveda kazni.

Koncert orkestra Glasbene Matice

dne 19. aprila 1921.

Dnevna kronika.

— **Klerikalne volilne sleparije.** Ker mogli dobiti klerikalci za Maribor veliko število kandidatov, ozir. njihov, so vpisali nekatere kandidature in njihove privolilne podpise na listih, ki jih niso podpisali. Tako nam Jakob Gabrovec, usnjari, Loda on nikdar ni privolil v kandidacijo na klerikalni listi in tudi ni dotične liste podpisal. Njegov podpis na listi je ponarejen.

— **Draginja raste.** Zadnje čase opazimo, da se cene raznih predmetov, živilom, hrani, stanovanjem itd. kar čez noč dvigajo, čeprav ne najdemo v splošnem razvoju našega javnega življenja prav nikjer vzroka za dvigovanje cen. Nasprotno, vedno bolj konsolidirane prilike naše države govore celo za padanje cen. Radi tega je mogoče pač samo eno, da razni faktorji cene kar samovoljno in iz koristolovstva dvigajo. V drugih državah je tako samovoljno dvigovanje cen brez vzroka nemogoče, ker ga vlada zatre že takoj v kalu, le pri nas se za take stvari ne briga nihče. Radi tega moramo najskrajnejše pozdraviti akcijo ZJZ. ter Osr. z. javn. nameštencev, ki sta napravili 12. t. m. energičen protest proti zviševanju cen na deželno vlado ter sta zagrozili, da bodo, ako vlada kaj ne ukrene, izvajali posledice. Vlada se je menda vstrašila ter obljubila takojšnjo pomoč. Bomo videli, kaj bo ukrenila.

— **Eno in dvakronski bankovci.** Da se pride že enkrat na jasno o sprejemanju eno in dvakronskih bankovcev in da ne bo razburjenja med trgovstvom, nančnim ravnanjem in tamkaj razložil težnje, ki v tem oziru razburjajo ravno malega trgovca in obrtnika. Kajti denar, ne pa, da bi ga mogel spet polnoma porabiti kot plačilno sredstvo in isto je tudi v gostinjah in kavarnah. Ti sloji trpijo torej najbolj pri tem. Da se toraj ne bo še nadalje tem pridobitnim slojem nesel ves drobiž katerega

imajo itak že dovolj, se je sporazumno sklenilo, da je primoran vsakdo sprejeti do K 50.— tah bankovcev, ako so seveda dobro žigosani, le pri velikih plačilih. Pri vseh drugih manjših plačilih pa se mora vzeti le ona svota, ki presega množino večjih bankovcev, na primer: K 84.— le ostale 4 krone. Deset kronske bankovce, ako so pravilno kolekovani, se pa mora povsod in v vsaki množini sprejeti, ker te tudi vsak urad brez vsega sprejme. V pomirjevanje se še nadalje poroča, da bodo ti nam že tako nadležni bankovci v prihodnjih dneh popolnoma zamenjani in se gotovo na žige ne bo najstrožje pazilo.

Trgovski gremij.

— **Uradniška menza in njen dolg** pri mestni občini. Na včerajšnji seji mestnega sosveta se je med drugim obravnavalo o prošnji uradniške menze, da se ta dolg opusti. V imenu Demokratov je predlagal dr. Serbec, da se prošnji ugodi z ozirom na to, ker je vršila menza v težkih časih prepotrebno nalogo in bila v času vseobče druginje edina zaščita našega uradništva. Po daljši debati se je priključila večina sosveta predlogu demokratov in se je dolg v celoti črtal.

— **Ustanovni občni zbor mariborske podružnice Osrednjega društva poštinih in brzojavnih uslužbencev** v Ljubljani se vrši dne 16. aprila ob 19. uri. Tovariši naj se ga udeležijo v polnem številu. — Pripravljalni odbor.

— **Zasedba osvobođenih krajev Dalmacije** se nadaljuje. Sprejem naših oblasti je povsod zelo slovesen. Ljudstvo vzklika veselja in trosi cvetje na pot. Kruta italijanska okupacija je imela vsaj to dobro posledico, da je naučila ljudstvo ceniti pomen narodne države in jugoslov. jedinstva. Italijani puščajo za seboj slabe sledi. Kjer le mogoče, so izropali in odnesli v Italijo, kar se je dalo. Okupacija je tudi gospodarsko obubožala ljudstvo. Eden glavnih virov dalmatinskega gospodarstva, ovčereja, je skoraj uničen. Ni bilo dovolj, da je štiriletna vojna nanesele toliko gorje kršni Dalmaciji; morala je priti Italija in zadati ljudstvu še trše udarce. Zdaj je zopet zadihalo prosto v svobodni, edinstveni domovini!

— **Mariborska stanovanjska komisija.** Za člane te komisije je na novo imenovan g. A. Lukačič, revident Južne železnice.

— **Točenje alkoholičnih pijač,** ki je bilo z naredbu celokupne deželne vlade z dne 5. maja lanskega leta prepovedano je od srede 13. t. m. dalje zopet dovoljeno.

— **Pokret jugoslovenskega ženstva.** V nedeljo 17. t. m. v S. Novem Sadu zborovanje odbora narodnega ženstva Jugoslavije, ki bo določilo podrobnosti za kongres jugoslovenskega ženstva, ki se bo vršil začetkom letošnjega septembra v Ljubljani. Na to zborovanje odpotuje tudi 10 Slovenk.

— **Za treznost železničarjev.** Ministrstvo za narodno zdravstvo izdeluje načrt zakona, s katerim se vsem železničarjem v času, ko vrše službo, prepoveduje zavziranje alkoholnih pijač.

— **Profesorske plače.** Gospodarsko finančni odbor ministrstva je potrdil sklep ministrstva za trgovino in industrijo, da se plače profesorjev vseh trgovskih šol v državi zenačijo s plačami profesorjev srednjih šol.

— **V Logatcu** se je ustanovila v nedeljo podružnica »Jugoslovenske Matice« za Gorenji in Spodnji Logatec ter so Hotedrščico. Nova podružnica ima že preko 100 članov.

— **Nov urad.** Vodja osrednjega urada zoper navajalce cen, ki se nahaja v likvidaciji, g. policijski nadsvetnik Kerševan, bo organiziral za Slovenijo varstvo izseljencev, nadzorstvo trgovine z ženskim blagom in zaščito mladine.

— **Enoten poštno-čekovni promet.** Svoječasno smo omenili, kako nepraktično in zamudno je, da ima Slovenija svoj poseben poštno-čekovni urad v Ljubljani, ki ne more raztegniti svojega poslovanja na območja zagrebskega, beograjskega itd. Sedaj pa poročajo iz Beograda, da se bodo vsi poštno-čekovni uradi v naši državi končno vendarle centralizirali. V ta namen se osnuje v Beogradu centralna poštna hranilnica.

— **Slavnost »Triglavov« v Celju.** Minulo soboto je priredilo akademsko društvo »Triglav« v Celju veliko slavnost, ki je vspela nad vse sijajno, tako

v moralnem, kakor tudi v gmotnem oziru. Slavnosti sta se vdeležila tudi minister dr. Vekoslav Kukovec ter general Rudolf Maister.

— **Kolekovanje prošelj.** Po naredbi finančnega ministrstva se morajo vse prošnje opremiti s kolekom za 7 dinarjev. Od te takse odpadeta 2 dinarja na prošnjo samo, 5 dinarjev pa odpade na odgovor. Prošnje, ki bi bile nezadostno kolkovane, se zavrnejo.

— **Ljubljana Pragi.** Povodom obletnice 13. aprila 1918 je poslal ljubljanski župan dr. Tavčar češko-jugoslov. ligi v Prago nastopno brzojavko: »Ljubljana, ki je danes prva slovenska občina svobodne edinstvene Jugoslavije, ponavlja prisego, storjeno med češko-slovaškim in jugoslov. narodom dne 13. aprila 1918. Vaš boj je naš boj, Vaša zmaga naša zmaga! Zvečnoba za zvestobo na vekomaj! Župan dr. Tavčar.«

— **Izlet mladine celjske obrtnonadaljevalne šole v Maribor.** Dne 5. maja t. l. priredi mladina celjske obrtnonadaljevalne šole skupen izlet v Maribor ter na Falo, kjer si ogleda našo veliko znamenito elektrarno. Ta izlet najiskrenejše pozdravljamo z željo, da bi tudi naše mariborske šole v lepem mesecu maju priredile večje izlete. — Tak skupen izlet mladine ima velik vzgojen pomen, ostane pa kot lep dogodek v spominu še v poznih letih življenja.

— **Razpuščeno društvo.** Vlada je razpustila »Männergesangsver. Rohitsch«, ker se njegovi cilji ne strinjajo z državnimi interesi.

— **Iz Ormoža poročajo,** da prevzame odvetniško pisarno g. dr. Ferdo Lasiča, ki se, kakor znano, preseli v Maribor, odvetnik g. dr. Fran Lovrec.

— **Mariborsko podporno društvo za odpuščene kaznjence** bo imelo svoje letno zborovanje 18. aprila t. l. ob 16. uri v konferenčni sobi moške kaznilnice z običajnim dnevnim redom.

— **Za Jugoslov. Matico** je nabral gostilničar g. Bratož v Gosposki ulici povodom prekrstitve svojih gostilniških prostorov v »Prešernovo klet« med tu kasišnimi istrskimi narodnjaki znesek 220 K, od teh je pridobil g. Kaukler potom licitacije tobačnice 92 K in 1 čehoslov. krono. Posnemajte!

— **Društvo jugoslovenskih poštinih uslužbencev v Mariboru** ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 17. t. m. ob 10. uri popoldan v mali dvorani Narodnega doma z običajnim sporedom: 1. Poročilo predsednika, čitanje zapisnika, poročilo odbornikov; 2. volitve novega odbora; 3. slučajnosti.

— **Jugoslovensko veterinarsko udruženje.** Na kongresu vseh jugoslovenskih veterinarjev, ki se je vršil dne 9. t. m. je bilo ustanovljeno edinstveno jugoslovensko veterinarsko udruženje. Za predsednika je bil izvoljen narodni poslanec Rajer. Centrala udruženja bo v Beogradu. Dosedanja veterinarska društva v Zagrebu, Ljubljani, Splitu in Sarajevu bodo fungirala kot izvrševalni odseki. Kongres je sklenil ustanoviti veterinarski svet.

— **Agrarna banka.** Ministrski svet je zahteval od poljedelskega ministrstva, naj izvrši vse potrebne priprave, da se čimprej ustanovi agrarna banka.

— **Mednarodna zaključna akademija plesnega instituta Pečnik** se vrši, kakor smo že poročali, v soboto dne 16. t. m. točno ob pol 20. uri v zgornjih prostorih Oficirskega doma (Kazino). Tukaj znani in priljubljeni orkester Mestnega kina je obljubil na najpriščnejši način svoje sodelovanje. Kakor smo že opozarjali, se vabila ne bode razpošiljala, temveč naj se jih blagovoli dvigniti pri g. Pečniku v Krekovi ulici št. 8. Za točnost se presi. Danes v četrtek je za začetnike in obiskovalce modernega tečaja zadnji pouk. Pridite vsi.

— **Samopomoč avstrijskih Slovanov.** Dunajski čehoslovaški »Narodni vbor« je sklenil oživotvoriti enotno organizacijo vseh Slovanov v Avstriji v svrhu skupnega postopanja v šolskih in drugih za narodne manjšine važnih vprašanjih. V ta namen je stopil v zvezo tudi s koroškimi Slovenci. Delo napreduje ugodno ter obljublja uspeh.

— **Dunajski tramvajski uslužbenci** so zopet v mezdnem gibanju. Njihove zahteve po povišanju mezde so po izjavi merodajnih krogov nesprejemljive.

— **Posebna kitajska študijska komisija** obišče kmalu Čehoslovaško, da se seznani s to novo moderno državo, nieno uorave in razmerami soloh.

— **V Rimu** so bili naši škofje dr. Bauer, dr. Jeglič ter dr. Aksamović, oni, ki so romali svoječasno v Beograd rovarit proti Sokolu. Šli so menda pottožit papežu, da klerikalizem v Jugoslaviji propada.

— **Mnogo načrtov, nič dejanja.** Moskovska komisija za izboljšanje življenjskih razmer delavcev v sovjetski Rusiji je izdelala celo vrsto načrtov, ki bi jih bilo treba takoj izvesti. Med njimi zahteva graditev novih delavskih domov, organiziranje hitrih transportnih zvez itd. Predvsem pa predlaga, naj se delavcem velikih mest zagotovi v predmestjih izvesten del zemljišča, na katerem bi se lahko pečali z vrtnarstvom in malim kmetijstvom. Ves potreben material bi jim morali postaviti sovjeti na razpolaganje. Tudi priporoča otvoritev novih ljudskih kopališč, pralnic perila, gledališč itd. Vse to naj bi izvršili lokalni sovjeti s pomočjo centralnih oblasti.

— **Veliki mojster italijanske prostozidarske lože umrl.** Rimski listi poročajo, da je umrl v ponedeljek tamkajšnji bivši župan in veliki mojster italijanske prostozidarske lože Nathan.

— **Irski primas umrl.** Irski primas in nadškof dublinski Walsch je umrl v nedeljo 10. t. m.

— **Oborožitev ameriških poštarjev.** Po pogovoru z vseni poštini inspektorji je odredil generalni poštini ravnatelj oboroženje vseh poštinih nameščencev, ki imajo opravila z vrednostnimi pošiljavami, da se boljše ubranijo vedno pogostejšim napadom poštinih roparjev. Istočasno se je določila nagrada 5000 dolarjev za vsakega prijetega zločevca.

— **Izkaz v mesecu marcu 1921 v mestu Maribor** izdanih obrtnih pravic: Ivan Vaupotič, Aleksandrova c. 83, trg. z usnjem in čevljarskimi potrebščinami. Anton Kranic, Slovenska ul. 26, čevljarska obrt. Marija Savnik, Prečna ul. 4, modistinja. Franc Ogrizek, Vetrinjska ul. 11, trg. z dež. prideli na drobno. Simon Skerbiš, Solska ul. 5, mizarska obrt. Anton Maček, Barvarska ul. 5, izdelovanje oblek. Ivan Jerman, Ruška c. 37, trg. z mešanim blagom. Ivan Moiser, Glavni trg, trgovina z oljem. Ibro Gjulić, Pred glavnim kolodvorom, prodaja gorkih klobas in kruha.

— **Okuževalec.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je zagovarjal te dni neki tukajšnji gostilničar, ki je vedoč, da je sifilitičen, občeval s štirimi ženskami ter vse štiri okužil. Med okuženimi se nahaja tudi njegova soproga, s katero se je poročil že v bolnem stanju. Obsojen je bil na šest mesecev zapora.

— **Vlom v trgovino Worsche.** V trgovino Worsche v Gosposki ulici so vlomili v nedeljo ponoči tatovi ter odnesli raznega blaga v vrednosti več tisoč kron. Ker se je vlom izvršil iz lokalov električnega podjetja »Melistroja« je policija osumila in aretirala več uslužbencev tega podjetja.

Najnovejša poročila.

Novi nemiri v Rusiji.

DKU. Kodanij, 13. aprila. »Berlingske Tidende« poroča iz Helsinkisa: Po semkaj dospelih boljševiških časopisih je izbruhnila v Rusiji ponovna revolta kmečkega prebivalstva proti sovjedom, ki se rapidno širi. V lasti upornikov se nahajajo že gouvemementi Tambor, Voronež, Kursk in Samara. V gouvemementu Harkov je istoimensko glavno mesto Harkov oblegano od ontarjev ter se pričakuje padec. Boljševiška vlada je odposlala 8 do 9 divizij mestu na pomoč. Bile pa so na potu popolnoma poražene ter odrezane od operacijske baze. Kozaki v donskem ozemlju so se priključili kmečkim ustašem. Listi so mnenja, da mora biti to gibanje zelo resno, ker odrežejo Rusijo od najbogatejših žitnih gouvemementov.

Volitve v našem Primorju.

DKU. Milan, 13. aprila. Po poročilih, ki jih je prejel iz Trsta »Corriere della Serr«, se bo udeležila volitev v volilnih okrožjih Gorica, Istra in Trst tudi jugoslov. narodna stranka s svojo posebno listo. Volilni odbor te stranke pravi v svojem okličen: Stranka hoče poslati v Rim svoje glavnice misljenja, da se bo tudi tam slišal glas onih Jugoslovenov, katere je zadela usoda, živeti tostran meja italijanske kraljevine.

Sport.

S K Korotan: V soboto dne 16. aprila otvoril na novo ustanovljeni športni klub „Korotan“ svojo pomladansko sezono. Izbral si je za nasprotnika rezervno bratskega kluba „Maribor“. Začetek ob 17. uri na mariborskem športnem prostoru. Cenjeno občinstvo se opozarja, da nastopita v Mariboru prvič dva slovenska mariborska športna kluba.

Gospodarstvo, trgovina.

Borza 13. aprila.

Curih: Berlin 9.325, New York 577.50, London 22.64, Pariz 41, Milán 27.00, Praga 8.05, Budimpešta 2.15, Zagreb 4.10, Varšava 0.70, Dunaj 1.75, avstrijske žigosane krone 1.—.

Zagreb: Berlin 227.50—229, Italija 260—262, London 560—562, New York 142.00—143, Pariz 1013—1016, Praga 198 do 199.00, Svica 2425—2500. Valute: Ameriški dolarji 158.50—139.—, avstrijske krone 23.50—0, carski rublji 65—85, češko-slovaške krone 190—0, francoski franki 0—1015, napoleonidori 475 do 477, nemške marke 226—228, romunski lei 209—211, souvereigni 255, italij. lire 645—660, turške lire 510—0.

Dunaj: Ameriški dolarji 629—633, nemške marke 1007—1013, angleški funti 2470—2490, francoski franki 4455 do 4495, italijanske lire 2905.00—2925.00, jugoslovanske dinarji 1752—1772, poljske marke 84—86, švicarski franki 10825—10875, češko-slovaške krone 879.00—885.00, madžarske krone 230.00 do 232.00.

g Tržne cene v Mariboru. (Tržno poročilo od 12. aprila t. l. Prignalo se je: 141 volov, 5 bikov, 202 kravi, 8 telet in 19 konjev. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile za 1 kg žive teže sledeče: Debeli voli K 17 do 20.—, poldebili voli K 12 do 17.—, plemenski voli K 12 do 16.50, biki za klanje K 13 do 18.50, klavne krave debele K 13 do 15.—, plemenske krave K 11 do 14.—, molzne krave K 12 do 14.—, breje krave K 13 do 15.—, mlada živina K 14 do 16.—, teleta K 16 do 17.—. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg K 27, II. vrste 1 kg K 25. Meso od bikov, krav, telic 1 kg K 24. Telečje meso I. vrste 1 kg K 25, II. vrste 1 kg K 23. Svinjsko meso sveže 1 kg K 32. — Kupčija je bila živahna ter se je razprodalo precej živine.

g Dobavni razpis. Glavno sanitetno skladišče vojne in mornarice v Zemunu namerava potom javne dražbe nabaviti velike množine raznega materiala. V to svrhu se bodo vršile ponudbene licitacije v upravi glavnega sanitetnega skladišča v Zemunu, vselej ob 11. uri dopoldne in sicer: 1. 21. aprila t. l. za dobavo razne posode iz stekla, pločevine, emajlirane pločevine, kozarcev, steklenic, jedilnega orodja, kuhinjske in umivalne posode in orodja itd. 2. 23. aprila t. l. za dobavo strežniških in zdravniških oblek, perila itd. 3. 25. aprila t. l. za dobavo mrtvaške obleke, perila in opreme. Vzorci in modeli predmetov, ki jih je dobaviti, dobavni pogoji in sploh vse podrobnosti so interesantom v gori navedeni pisarni na vpogled. En izvod dobavnega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Žitna tržišča. Vinkovci: Radi prepovedi izvoza žita se opazuje nalahen dvig žitni ceni, ker se namreč moko lahko izvaža. Pšenica notira 1030—1040. Povpraševanje po koruzi je prenehalo,

ravnatoko tudi ponudbe. Cene se ne notira. Oves se kupuje po lokalnih potrebah ter se zahteva zanj 375—85. Moke se mnogo kupuje. — Djakovo: Povpraševanje po pšenici zelo intenzivno. Mlini kupujejo vsako množino, ker hočejo obdržati obrat. V okolici Semeljice je za pšenico malo upanja ter bi tudi izdaten dež malo pomagal. Ravnatoko je tudi v ostalih delih Djakovštine. Tendanca za pšenico zelo živahna.

g Premogarne cene v Sloveniji. Ljubljanska deželna vlada je znižala premogarne cene v državnem premogokopu Velenje in sicer z ozirom na daljavo tako, da je premog v najoddaljenejših okrajih najcenejši. Za prvo cono premogokopa od Celja do Dravograda stane lignit 42 K, kosovni premog 40 K, fini premog 35 K, za drugo cono do Save ozir. Maribora stane lignit K 39.50, kosovni premog K 37.05, fini K 32.50, za tretjo cono do Ljubljane in Zagreba stane lignit 37 K, kosovni premog 25 K, fini 30 K. Se bolj oddaljene okraje se šteje med četrto cono. Namen družbe je, oskrbovati Dalmacijo s premogom in sicer za privatne, kakor tudi državne potrebe, posebno pa za dvig industrije. Seveda ne more biti nikakega dvoma, da je ravno premogardno vprašanje za Dalmacijo izredne važnosti. Ključ za bodočnost splitskega pristanišča leži edino o ugodni rešitvi premogarnega vprašanja Dalmacije, ker so koncentrirale vse premogarne družbe vso svojo poslovanje na Split. Družba „Ugljen“ si je že zajamčila premogokop „Fušnica“ pri Lionu. Premog vsebuje 5200 kalorij, torej spada k premogarnim vrstam Bosne. Pri tej priložnosti bi radi povdarili, da je postala družba „Monte Pronenia“, ki je bil preje nemški konsorcij, italijanska družba, kateri oskrba Dalmacije s premogom ne leži kaj posebno na srcu, tako da lahko kreacijo društva „Ugljen“ le pozdravljamo. Sedaj se reši le vprašanje, kako se bode prevažal ta premog iz Livna v Split. K temu se vrše že sedaj predpriprave tako, da bo do rešitve vseh teh vprašanj gospodarska bodočnost Splita in Dalmacije na vsako stran zajamčena.

g Za zboljšanje prometa. Prometno ministrstvo je odredilo graditev novih tračnic med Staro Pazovo in Golubincem: S tem se otvori direktna proga Zagreb—Beograd.

g „Jelica“, električna d. d. v Cačaku. Ministrstvo je potrdilo pravila gori imenovane novosadske družbe, ki se bode pečala z izdelavo in eksploatacijo električnih central, mlinov, predelave sadja in drugih deželnih produktov. Delniška glavica znaša 500.000 dinarjev in se razdeli na 500 delnic po 1000 dinarjev. Subskripcija delnic je trajala do 10. aprila.

g Iz jugoslovanske petrolejske industrije. Poleg že izdanih koncesij radi eksploatacije petroleja na našem petrolejskem ozemlju pri Lipiki se je oddalo še eno koncesijo gg. Michlu in inž. Jovanoviću, katerim se je odkazal teren severno Mikleške. Uduženje Pavelić — Prpić — Janeković (teren Bujavica) prične te dni z delovanjem. Dela pri tem konsorciju vodi znani ruski specialist inž. Viuda.

g Oskrba premoga v Dalmaciji. Pretekli mesec se je vršilo v Splitu konstitucijsko generalno zborovanje industrijskega in premogokopnega podjetja „Ugljen“. Družba se je ustanovila s temeljno glavnico 2.000.000 K, kar se je razdelilo na 5000 delnic a 400 K nominale. Kapital se lahko zviša brez dovoljenja oblasti do svote 25.000.000 K.

g Tovarna klobukov. V Sarajevu se je ustanovila moderna opremljena tovarna klobukov in čepic. To je prva tovrstna tovarna v Jugoslaviji. Lastnik je Stevo Ostojić. Tvorica poseduje šivalne stroje, katere žene električni tok s tako brzino, da lahko napravijo v minuti 3000 vbodljajev.

g Nova tovarne cementa in železa. Pred nekaj dnevi so pregledovali reprezentanti industrijskih podjetij stavbišča v okolici Stolreča pri Splitu, kjer naj bi se gradile nove tovarne cementa in železa. Hkratu se bode tamkaj otvoril rudnik v svrhu eksploatacije rudnice, ki vsebujejo bogato vsebino cementa.

g Uvoz svinčnikov. Na čehoslovaškem se je znižalo pretekli mesec izvozno carino za svinčnike od 2% na 1% fakturo, za navadne pa od 1% na 1/2%.

g Nemško blago se zacarini v Porenju. »Petit Parisien« izve iz dobro poučenega vira naslednje: Ker so se aliiranci bistveno sporazumeli, da se smatra Porenje v bodočnosti kot gospodarsko ločeno od Nemčije se bode blago, katero se uvaža iz nezasedene Nemčije, carinilo po enakih postavkah, kakor blago, prihajajoče iz inozemstva. Da pa ne nastane zmeda, bode carinske postavke v pričetku zelo nizke, polagoma bodo pa dospole do meje inozemskih carin. Pri prehodu blaga v nezasedeno ozemlje se bodo zahtevale le zelo nizke statistične odaje, da ne nastane polom v porenjski industriji. Uvoz francoskega blaga bode popolnoma prost, kar bode za Francijo največje važnosti.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Spretna strojepiskinja in nemška stenografinja se sprejme pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava lista. 513

Sedna drevesa se prodajajo. Ruška cesta št. 15, 511 2—2

Išče se lepa mebl. soba s posebnim vvhodom v sredini mesta. Naslov se izve v upravnistvu. 3—8 508

Sprejme se

takoj izobražen ključavničar, kateri je zmožen za obrat Sistem Dieselmotorja od tvrdke Lang-Wolf. Maribor, Mlinska ulica 30. 517 2—1

Razpošiljam

povsod v poštinih paketih po 5, 10, 15 in 20 kg

za prekupce in gostilničarje:

Groyer sir a K 82.—
Tilsiter sir a K 58.—
Trapistovski sir a K 58.—
Quargel, zaboječek a K 250.—
Gorgonzola, parmesan, salame, sardine, slanike, sardete, ovite sardete, Mortadella, Assocolli.

Zahtevajte cenike!

Vinko Hmelak, Maribor
Slomškov trg 6. 516

Prva jugoslov. tvornica
d. d.

v Karlovcu

išče

delavce (specijaliste)

za izdelavo glavnikov. Plače po dogovoru. 508 3—2

10.000*— kron

nagrade onemu, ki pri meni v noči od sobote na nedeljo ukradene različne svilene robce in svilnato blago popolnoma izsledil. Pred nakupom teh predmetov se svari! — Kare Worsche, Maribor, Gosposka ulica št. 10. 518

Zidno opeko

odda v vsaki množini

Umetna opekarna Radvanje.

Naročila naj se vpošljejo
na

U. Nassimbeni

stavbeni mojster. 506

Maribor, Vrtna ulica 12.

Hiša s 6 stanovanji, 6 sob in 6 kuhinj, vrtom, drvarnice, 10 minut od mesta, priprava za vsako obrt, se prodaja. Naslov v upravnistvu Tabora.

Primorci!

Naznanjam, da sem odprl

ново higijenično brivnico.

Za prvovrstno in čisto postrežbo jamčim.

Vjekoslav Gjurić
primorski begunec.

Maribor, Jurčičeva ulica št. 9

Lep svilen, popolnoma rodamski dežnik in jako dobro ohranjena ružava počna torbica, se po nizki ceni prodaja. Vprašati je Roška cesta 21, pril. 180

Gonilni jermeni

za stroje v vseh širinah od 30 do 200 mm v zalogi pri Ivanu Kravos, sedlar, Aleksandrova c. 13.

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.
Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Tel. 350.

Tel. 350.

Naznanjamo našim cenj. strankam, da smo se preselili iz
Aleksandrove ceste št. 35 na Aleksandrovo cesto št. 61.

Obenem prosimo za ohranitev izkazanega nam zaupanja ter bodemo tudi nadalje najtočneje in najceneje izvrševali vse poverjene nam posle kakor carinjenje in odpremo.

Skladišna in otpremna delniška družba
Podružnica v Mariboru.

507 4—2

Telefon št. 375.

Spedicija vseh vrst.: Carinska agentura in carinske reklamacije.: Vskladitvenje vsakovrstnega blaga.: Mednarodni prevozi.: Seltye z patentiranimi pohištvenimi vozovi na vse strani.: Spedicijsko dostavno podjetje južne železnice.

Največje domače Spedicijsko podjetje!

113

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne Transporte v Ljubljani.

Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 35.

Podružnice: MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD, TRST, WIEN.

Brzjav. naslov: Spedbalkan.

Predprodaja vozovnic

:o: za vse proge južne in državne železnice. :o:

Skladišče spojeno s tirom južne železnice, Aleksandrova cesta št. 70.

Največje domače Spedicijsko podjetje!